

לסדר את הפרשה

לפניכם רשימת נושאי הפרשה בסדר מעורב, עליכם לסדרם מחדש לפי סדר ההתרחשויות בפרשה. כשתצליחו, תקבלו מהאותיות חלק מפסוק מהפרשה.

- א. לידת ראובן שמעון לוי ויהודה
 - ה. יעקב עובד אצל לבן תמורת צאן
 - ב. תחבולות יעקב ועושרו
 - ד. יעקב ולבן מתדיינים בגלעד
 - ו. חלום יעקב בבית אל ונדרו
 - ג. השי"ת נגלה ליעקב שיחזור לא"י
 - ל. יעקב עובד 7 שנים ראשונות
 - מ. ברית יעקב ולבן ופרידתם
 - י. יעקב בורח מחרן
 - כ. יעקב נושא את לאה ורחל
 - צ. מעשה הדודאים ולידת יששכר וזבולון ויוסף
 - י. יעקב בבאר בחרן
 - ק. לבן רודף אחר יעקב והשי"ת מזהירו בחלום
 - ר. יעקב נושא את השפחות והן יולדות
- "-----
"-----

שאלה לשולחן השבת

"ויצל אלקים את מקנה אביכם ויתן לי"

כך אמר יעקב לנשותיו, רחל ולאה כשאמר להן על החלטתו לעזוב את בית לבן. אך יש לבאר מדוע בדבריו אלו, פונה יעקב לנשותיו בלשון זכר לפתע: 'אביכם', והרי עד כאן אמר להן 'אביכן' בלשון נקבה: "רואה אנכי את פני אביכן", "כי בכל כחי עבדתי את אביכן"?

מטרת השאלה
הינה לעורר דיון סביב שולחן השבת.
ניתן לשלוח את תשובותיכם למערכת (בצרוף מקורות, אם ישנם)
ובל"נ אכתוב מן התשובות בעוד כחודש.

פנינים

"ועיני לאה רכות" - 'שהיתה סבורה לעלות בגורלו של עשו ובוכה, שהיו הכל אומרים שני בנים לרבקה ושתי בנות ללבן, הגדולה לגדול והקטנה לקטן' (רש"י)

דברי רש"י הם ע"פ הגמרא (ב"ב קכג): 'רב אמר לעולם רכות ממש, ולא גנאי הוא לה אלא שבח הוא לה. שהייתה שומעת על פרשת דרכים בני אדם שהיו אומרים שני בנים יש לה לרבקה שתי בנות יש לו ללבן, גדולה לגדול וקטנה לקטן. והייתה יושבת על פרשת דרכים ומשאלת: 'גדול מה מעשיו?' - איש רע מלסטם בריות. 'קטן מה מעשיו?' - איש תם יושב אהלים, והייתה בוכה עד שנשרו ריסי עיניה'. ויש לדקדק מדוע לא בכתה מיד כשמעה שהגדול רשע וגזלן, אלא רק כשאמרו לה שהקטן צדיק? אלא, אם גם הקטן היה רשע כנראה שכך היא השפעת המקום שם. אבל אם אחד צדיק, אם כן הגדול רשע מחמת בחירתו בדרך זו, ואותו קשה ביותר להחזירו בתשובה. ועוד יש אומרים, על פי מה שכתב הגר"ז בפרשת תולדות, שבתחילה לא היה מבורר מי מבניו של יצחק ייבחר להיחשב 'זרע אברהם'. ובחירה זו התחדשה לבסוף משום שיעקב לבדו החזיק בדתו ובדרכו הישרה. לאה ידעה שמיצחק צריך לצאת זרע אברהם, ואם שניהם רשעים חייב להיות שבסופו של דבר אחד מהם יחזור ויתכן שיהיה זה עשיו הגדול, וממנו יצא הזרע. אבל אם השני צדיק כבר כיום, אז מסתבר שממנו יצא זרע אברהם, ואין סברה לתלות שעשיו יחזור. (הארות חיים)

"ונתן לי לחם לאכל ובגד ללבוש"

ביקש יעקב מהקב"ה שישמור אותו בדרכו העתידית ושיתן לו לחם לאכול ובגד ללבוש. ויש לבאר מדוע הוצרך להוסיף את המילים "לחם לאכל ובגד ללבוש", והרי הדבר פשוט שלחם הוא לאכול ובגד הוא ללבוש ומדוע ראה יעקב אבינו צורך להוסיף ולבאר את דבריו בצורה זו? ויש לומר: א. הכוונה שלא ביקש אלא כדי צרכו וקיומו ולא יותר. ב. ביקש גם שיהיה בקו הבריאות ויוכל לאכול ולהתנאות בבגד ולא שיהיו מונחים בביתו כאבן שאין לה הופכין. ג. ביקש שימציא לו לחם מוכן לאכילה ובגד מוכן ללבישה ולא יצטרך לעמול זמן רב על תיקונם. ד. בדרך כלל החכמים אומרים לחם וכוונתם ללחמה של תורה, אז הדגיש שכוונתו לחם למאכל. ה. ללמדנו שיש לאדם לפרט בתפילה בקשתו בצורה סדורה וברורה. (ע"פ תשובות הקוראים הנכבדים שליט"א ל'שאלה לשולחן שבת' תשפ"ד)

מתנת חנוכה מושלמת

ניתן להשיג ב"מקרא" הוצאה לאור, ובטלפון:

052-7665775

העלון מוקדש לע"נ
ר' יצחק בן משה
ת.נ.צ.ב.ה

ישנו ביקוש רב בבתי כנסת ברחבי הארץ לקבל את העלון לקהילתם.
זו ההזדמנות שלכם לזכות בהפצת תורה!
השתתפו באמצעות העברה לבנק לאומי (10) סניף 905 חשבון 5055271 ע"ש 'בייז'.

חידון א' ת'

התשובה לכל שאלה מתחילה באות המופיעה בתחילת השורה

- א. כך כינה לבן ליעקב
- ב. כך יעקב אמר ללבן, ללא אפשרות לאי הבנה
- ג. כזו אבן הייתה על פי הבאר
- ד. מבני בלהה
- ה. שם השיג לבן את יעקב
- ו. המילה הראשונה בפרשה
- ז. מהשבטים
- ח. כמה זמן ישב יעקב עם לבן עד שהחל בעבודתו
- ט. פירוש המילה גד (ע"פ רש"י)
- י. צד מערב
- כ. מה איזו מזון אבל נאכל בפרשה
- ל. מנשות יעקב
- מ. פגעו ביעקב במחניים
- נ. כיצד ידע לבן שהתברך בזכות יעקב?
- ס. שם שם יעקב את האבנים (רש"י)
- ע. כמה שנים היה יעקב בבית לבן
- פ. מה עשה יעקב במקלות
- צ. כך כינה לבן את רחל
- ק. יעקב אמר ללבן, תכיר מה שייך לך ו _____
- ר. מן הצאן
- ש. יעקב יצק על האבן
- ת. "והנה אנכי עמך ושמרתיו בכל אשר _____"

חידון א' ת' הפוך

התשובה לכל שאלה מסתיימת באות המופיעה בתחילת השורה

- א. אף כזה זה או עז לקח יעקב בשכרו
- ב. יעקב ראה סולם _____ ארצה
- ג. " _____ את בנותי כשבויות חרב"
- ד. יעקב ביקש מהש"ת שיתן לו _____
- ה. לאה היתה האחות ה _____
- ו. יעקב נשא אותם על הגמלים
- ז. רדף אחרי יעקב להרגו (רש"י)
- ח. מה כתוב בפרשה במקום 'ממול'?
- ט. כי _____ אשר היה לך לפני ויפרץ לרב
- י. מבני לאה
- ך. הקב"ה ליעקב: "שוב אל _____"
- ל. כך קרא יעקב ללז
- ם. דבר נוסף שיעקב ביקש מהש"ת שיתן לו _____
- ן. למקום זה יצא יעקב _____
- ס. כך תירגם אונקלוס את המילה "תקע (את אהלו)"
- ע. " _____ במקום וילך שם כי בא השמש"
- ף. מה אמרה רחל כשנולד יוסף? " _____ אלקים את חרפתי"
- ץ. נאמר על יעקב: " _____ האיש מאד מאד"
- ק. יעקב נשבע באלוקיו של: _____
- ר. מבני לאה
- ש. אתמול בערב
- ת. יעקב שאל את לבן: "מדוע _____ אחרי?"

ואלה שמות

"ויפתח את רחמה ורחל עקרה"

מה שמו של המלאך הממונה על ההריון? (התשובה במדור התשובות)

מן המדרש

אמר רבי שמואל בר נחמן: אוי להם לרשעים שהם הופכים את מידת הרחמים למידת הדין. בכל מקום שנאמר ד' - מידת רחמים, שנאמר: "ד' ד' קל רחום וחנון ארך אפים ורב חסד". וכתוב: "וירא ד' כי רבה רעת האדם בארץ", "וינחם ד'", "ויאמר ד' אמה". ואשריהם הצדיקים שהם הופכים את מידת הדין למידת הרחמים. בכל מקום שנאמר 'אלקים' הוא מידת הדין, שנאמר: "אלקים לא תקלל", "עד האלקים יבא דבר שניהם". וכתוב: "וישמע אלקים אל לאה", "וישמע אלקים את נאקתם", "ויזכר אלקים את נח". "הפעם אודה את ד'" - לאה תפסה פלך (אמנות) הודיה, זכתה ויצאו ממנה בעלי הודיה: יהודה שאמר: "צדקה ממני". דוד שאמר - "הודו לד' כי טוב". ודניאל שהתפלל - "לך אלוקי אבותי מודה ומשבח אני" (מתורגם). אמר רבן שמעון בן גמליאל, כל ימי גדלתי בין החכמים ולא מצאתי לגוף טוב אלא שתיקה - רחל שתפסה פלך שתיקה, זכתה ויצאו ממנה בעלי שתיקה (שומרי סוד): בנימין - שכתוב: "שפה" - אותיות יש פה, שלא סיפר על מכירת יוסף. שאול - "ואת דבר המלוכה לא הגיד לו". ואסתר: "אין אסתר מגדת מולדתה ואת עמה". אמר רבי יהודה, גדולה שתיקה, שבזכות שתיקתה של רחל, זכתה והעמידה שני שבטים בישראל - אפרים ומנשה, יתר על השבטים. ולמה שתקה? אמר רבי שמעון בר יוחאי: 'אמרה: אם משלחת אני ומודיעה ליעקב, שאבא נותן לאחותי מה שהוא משלח לי, אינו נוטל אותי, ואבא אין משיאני לי, ואני מתרחקת מן הגוף הצדיק הזה'. אמר לה הקדוש ברוך הוא, את שתקת, חייך, בזכות אותה שתיקה אני זוכרך, שנאמר: "ויזכר אלקים את רחל". (ע"פ מדרש רבה ותנחומא)

מילה בפרשה

לאהל שם את יתדו,
ולאביו נשבע בידו,
שלחשמל יחבר את אהלו,
ובכלי השמיע את קולו.

המונח המבוקש הינו מילה
בת 3 אותיות המופיעה בפרשה.
אשר כל שורה בחידה
רומזת להקשר שונה שלה.
(יתכן כתיב חסר וחילופי אותיות
בעלי הגיה דומה)

התשובה תתפרסם אי"ה בגליון הבא

איך יתכן שנעלה לתורה יהודי מדורי דורות, ונקרא לו על שם סביו ולא אביו?

"אכן יש ד' במקום הזה"

כתוב בספרים, שראשי תיבות סמא"ל הן: סיום מסכת אין לעשות. מפני שהס"מ אין מניח לעשות סיום מסכת. אבל יעקב אבינו התגבר עליו, "סל"ם" ר"ת: סיום מסכת לעשות שהוא למד וסיים מסכתות רבות. ואף דרשו חז"ל (ב"ר סט): "וייקץ יעקב משנתו" - אל תקרי משנתו אלא ממשנתו, והיינו שעשה סיום משניות. ואף לכן דייק לומר: "אכן יש ד' במקום הזה", שכן בסיום המשניות, בסוף מסכת עוקצין, המימרא האחרונה היא שעתידי הקב"ה להנחיל לכל צדיק וצדיק ש"י עולמות, שנאמר: "להנחיל אוהבי יש". (עטרת ישועה)

"ויאסוף לבן את כל אנשי המקום ויעש משתה"

על מי עוד כתוב בספר בראשית שערך משתה? (4 תשובות)

מצאו נא בפרשה:

1. שם של שכונה בירושלים.
2. ארבעה שמות של אנשים מעשר הדורות שבין נח לאברהם.
3. שתי מילים בנות 5 אותיות שנקראות ישר והפוך.
4. שלוש מילים רצופות שמסתיימות באות א'.
5. שניים משבעת המינים.
6. מילה שמופיעה בשבע משמעויות שונות.
7. ארבע מילים רצופות בנות שש אותיות.

שמיאות מי יבין

לפניכם פסוק מן הפרשה שנפל בו שיבוש, התשכילו להבין מהו?

1. "והנה אנכי עמך ושמרתיך בכל אשר תלך והשבתיך אל האדמה הזאת כי לא אעזבך עד אשר עשיתי את אשר דברתי לך"

2. "ותהר ותלד זלפה שפחת לאה בן שני ליעקב"

תשובות

ושפני טמוני חול - תשובה לגיליון קודם: שני אחים כשרים וצדיקים לפנינו, וירצו לעשות בדיוק את אותה הפעולה, ונאמר לבכור שעליו לעשות כן ואף רצוי? שני אחים ישראלים, שרוצים ליטול ידיים לכהן בטרם נושא את כפיו. (משנ"ב קכח: 'הלווי יוצק מים - וכשאין לוי יוצק בכור פטר רחם דהוא ג"כ קדוש קצת ואם אין גם בכור טוב שיטיל הכהן בעצמו משיציק ישראל על ידו). **לסדר את הפרשה** - "וילך ארצה בני קדם". **חידון א' ת'** - אחי אתה, ברחל בתך הקטנה, גדולה, דן, הר הגלעד, ויצא, זבולון, חודש ימים, מזל טוב, ימה, כספנו, לאה, מלאכים, ניהוש, סביב לראשו, עשרים, פיצל, צעירה, קח לך, רחלים, שמן, תלך. **חידון א' ת' הפוך** - טלוא, מוצב, ותנהג, בגד, בכירה, גדולה, נשיו ובניו, אליפז, לנכה, מעט, לוי, ארץ אבותיך ולמודתך, בית אל, לחם, חרן, פרס, ויפגע, אסף, ויפרוץ, יצחק, יששכר, אמש, דלקת. **ואלה שמות** - לילה. (גדה טז): **שעשועי דאורייתא** - לוט למלאכים, אברהם ביום הגמל יצחק, יצחק לאבימלך, פרעה ביום הולדתו. 1. "מחניים". 2. שם, רעו, נחור, אברהם. 3. "ויהיו", "הלילה" (פעמיים). 4. "ולא מצא ויצא". 5. חיטים, שמן. 6. "אחי". (אוהביו, אח, אחיו ברמאות, אתה חשוב כאח, קרוביו, הרועים, בני יעקב, ע"פ רש"י והרד"ק) 7. "ושפחות ועבדים וגמלים וחמרים". **מילה בפרשה תולדות** - רבואו. "הוא למד ממנו" - הוא למד מרבו, "על הבנים שהולידו" - שפרו ורבו, "שלהתקוטט לא חדלו" - הם התקוטטו-רבו, "אם מספיק מים קיבלו" - אם רוו מלשתות. **טמונות בפרשה** - 1. "ברהטים בשקתות המים" (ל, לח) 2. "וטלואים" (לא, לט) 3. ערמונים: "ולוז וערמוני" (ל, לז) 4. "זוה שער השמים" (כח, יז) 5. "לחם לאכול" (כח, כ) 6. "סולם" (כח, יב) 7. 11 מתוך 12 השבטים נולדו בפרשה. 8. "בתך ובכינור" (לא, כז) 9. "ופרצת" (כח, יד) 10. "ויפגע במקום" (כח, יא) 11. "ויאכל גם אכול את כספנו" (לא, טו) 12. "ותשימם בכר הגמל" (לא, לד) 13. "ויפצל בהן" (ל, לז) 14. "כי דלקת אחרי" (לא, לו) 15. "טוב תתי" (כט, יט) **טמונות בהפרשה** - 1. "מסכה מכספם" (יג, ב) 2. "כענן בוקר" (יג, ג) 3. "תמרורים" (יב, טו) 4. "כנמר על דרך" (יג, ז) **שאלה לשלחן השבת נח** - שאלנו: מדוע לא קילל נח את בנו חם בעצמו על המעשה שעשה אלא דחה את קללתו עד לכנען נכדו. עוד יש לבאר, מדוע בחר נח לקלל דווקא את כנען מכל בניו של חם? עוד ניתן לדון, במשמעות הקללה הזו שנתקלל דווקא בעבדות ולא במשהו אחר. כמה מעיקרי התשובות שהתקבלו במערכת: א. כנען היה בכורו של חם ובשעת המעשה הוא לבדו היה בעולם מכל בני חם. ורצה נח לקלל (רמב"ן, וחולק על רוב המפרשים בכך) ב. שכנען ראהו ראשון ולא כיסהו, אלא הלך וקרא לאביו. ג. שבאמת כנען פגם בנח, ותלה הכתוב סרחונו באביו. (פירוש הרא"ש) ד. שלא רצה לקלל את חם שכבר היה בכלל ברכת הקב"ה שיצאו מן התיבה. ה. חם גרם לאביו שלא יוליד בן רביעי לפיכך קולל בנו הרביעי. ו. כל צאצאי חם קוללו בעבדות, ורק כנען "זכה" להיות 'עבד עבדים'. ז. כנען הוא זה שהסית את אביו לנהוג כך. ח. נח העניש את חם ע"י זה שקילל את בן זקוניו: כנען. ט. הכוונה לאביו של כנען ולעיתים משתמשים בשם הבן כדי לציין את אביו. (רס"ג) י. כשם שברכת הבנים היא ברכת האב, כך קללת הבנים היא קללת האב. יא. קילל בעבדות בדווקא כי כוללת בתוכה את כל הצרות: עוני, גלות, מכאובים וכו'.

ניתן להשיג את העלון:

במייל: ע"י שליחת מייל בקשה אל: temunabaparashah@gmail.com - מלמדים, תלמודי תורה ובתי ספר - נא ציינו זאת.

ב: 'לדעת', 'אידישער וינקל' (באידיש) ו'דרשו'.

בירושלים: בחנות 'פיצוחי בית ישראל' רח' בית ישראל 1, ובמערכת.

זהו חידון משעשע מתמונות הרומזות על פסוקים ומושגים מהפרשה ומפירוש רש"י.
(תוכלו למצוא תשובות במדור 'תשובות')

אדגיש, כי אין הכוונה להמחיש את הפסוקים כלל, אלא רק בדרך רמז וכפל לשון. (מומלץ לציין זאת לילדים)
אשמח לקבל רעיונות, חיזוקים והערות: ternunabaparashah@gmail.com
כמו"כ להצטרפות לרשימת התפוצה ולהקדשות ניתן לשלוח בקשה למייל הנ"ל.

טמונות בפרשה

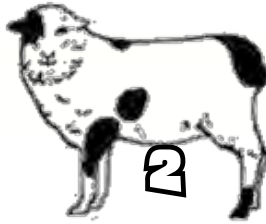
מקרא רמת קושי: רגיל קשה

4

3

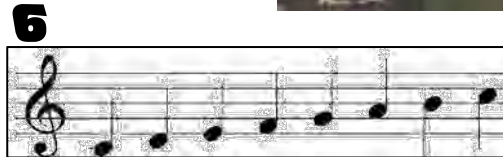

2

1

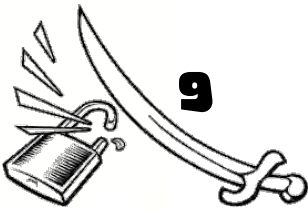
11/12

6

5

9

8

13

12

11

10

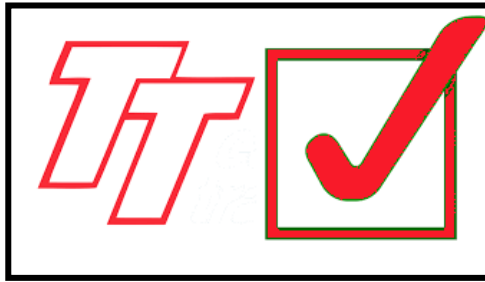
14

מחשבה טובה

התשובה לטמונה זו
תתפרסם בע"ה בגיליון הבא

תשובה לגיליון הקודם
"כאדרת שער" (כה,כה)

15

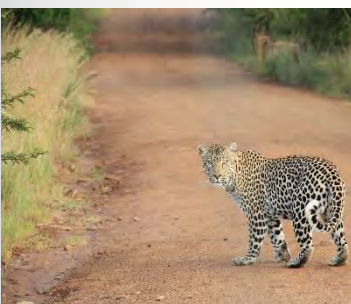
הפטרת ויצא "ויברח יעקב" (הושע יב' יג' - יד' י')

טמונות בהפטרה

3

1

4

2